

VFU-guide för studenter

Utbildningsvetenskap

2018/2019

INNEHÅLL

Läroarutbildningen vid Linköpings Universitet (LiU)	3
VFU hemsida:	3
Dina Skyldigheter och Rättigheter	4
Att tänka på inför VFU	5
Sekretess	5
Att tänka på under VFU	6
Överenskommelse student - handledare.....	7
VFU-tidens nyttjande	8
Genomförande och planering av vfu-kurserna	8
Arbetstid under VFU.....	9
VFU-platser och placering	10
Var kan jag göra VFU?	10
Övningskolor för F-3	10
Fältstudiedagar.....	10
Kvalitetskriterier för VFU-placeringar	11
Resa till VFU	11
Resebidrag OBS! Gäller från 180812	12
Betyg på VFU	13
Utvecklingsguide och utvecklingsplan.....	14
Öva, öva, öva.....	14
Att ta ett Helhetsansvar	15
Om problem uppstår	16
Hanteringsordning för ny examination av VFU-period	16
VFU-organisation – vem gör vad?	18
VANLIGA FRÅGOR	19
Förkortningar	20
KONTAKT VFU-TEAMET	21

LÄRARUTBILDNINGEN VID LINKÖPINGS UNIVERSITET (LiU)

Inom de olika Lärarprogrammen finns en rad befattningar. Fakulteten för utbildningsvetenskap och lärarutbildning leds av en dekan. Kansliet för Utbildningsvetenskap (KfU) hittar du i D-huset, entréplanet på Campus Valla, Linköping samt på entréplanet i Hus Bomull i Norrköping. Varje lärarprogram leds av en programansvarig utbildningsledare (PUL). Det finns dessutom ämnesansvariga som ansvarar för de ämnen som vissa av studenterna kan välja inom ramen för sina utbildningar.

Varje VFU-kurs har en kursansvariga som oftast också är examinatorer och är den som sätter betyg på kursen. Dessutom finns kursmentorer som deltar i kurserna, som också är aktiva pedagoger i skola/förskola vid sidan om sitt arbete på universitetet.

De verksamhetsområden som en student kan tillhöra är

- Förskola: Förskollärarutbildningen
- Fritidshem: Grundlärare Fritidshem
- F-3: Grundlärare F-3
- 4.6: Grundlärare 4–6
- 7-9: Ämneslärare 7–9
- GY: Ämneslärare gymnasiet
- KPU, VAL, ULV, YRK: Kompletterande utbildningar
- Externa samarbeten: Snabbspåret (modersmål arabiska, gör praktik)

VFU HEMSIDA:

På Linköpings Universitets hemsida finns VFU-hemsidan. Där finns all VFU-information samlad, såsom samtliga aktuella VFU-guider och länkar till "Studieinfo", där samtliga VFU-kurser finns beskrivna. Där publicerar kursansvarig aktuella kursuppgifter och handledarinformation inför varje VFU-kurs. På VFU-hemsidan hittar du även VFU-schema, där du kan se vilka dagar som gäller för respektive VFU-kurs. Observera att dessa scheman justeras inför varje termin.

Du kan också vända dig direkt till VFU-teamet om du har frågor.

<https://liu.se/artikel/verksamhetsforlagd-utbildning-vid-lararutbildningen>

DINA SKYLDIGHETER OCH RÄTTIGHETER

Du kommer under din utbildning på förskollärary- eller lärarprogrammen att tillbringa 20 veckor ute i verksamheten, så kallad Verksamhetsförlagd utbildning, VFU. Det motsvarar tillsammans en termin eller 30 hp av din utbildning.

Det finns vissa grundöverenskommelser kring VFU som är viktigt att du känner till och har läst igenom innan din VFU!

DU SOM STUDENT HAR RÄTT...

- till verksamhetsförlagd utbildning
- till kontakt och stöd av VFU-mentor eller VFU-koordinator
- till en handledare som är medveten om sitt handledaruppdrag
- att i diskussion med handledare upprätta en *överenskommelse*
- att enligt överenskommelsen få avtalad handlednings- och återkopplingstid minst en timme per vecka, samt delta i handledarens olika arbetsuppgifter
- till tid för genomförande av VFU- uppgifter
- till att genomföra kursuppgifter på din VFU-plats under hela läsåret
- att ansöka om resebidrag när du genomför VFU utanför länskortets räckvidd
- till ny examination av VFU två gånger per kurs, om du blir underkänd på ordinarie VFU

DU HAR SKYLDIGHET ATT...

- informera dig om dina VFU-kurser via valwebben och VFU-hemsidan
- ta kontakt med din handledare i god tid (ca 2 veckor, dock senast en vecka, innan VFU:n startar)
- visa ett utdrag ur belastningsregistret
- sätta dig in i VFU-uppgifter, omdömesformulär och utvecklingsguiden
- diskutera och följa *överenskommelsen* med handledaren
- ta del av och aktivt delta i handledarens olika arbetsuppgifter på VFU-platsen på heltid (kan ibland även ske hos andra lärare/förskollärare än handledaren)
- strukturera och planera din VFU-tid
- inför genomförande av kursuppgifter samråda med VFU-platsen. Fältstudier genomförs utan handledning.
- om problem uppstår i första hand diskutera detta med din handledare, i andra hand med kursansvarig/examinator, kursmentor eller med VFU-koordinator
- Snarast ta kontakt med VFU-teamet om problem uppstår på VFU-platsen, som gör det svårt att genomföra VFU:n och VFU-uppgifterna

ATT TÄNKA PÅ INFÖR VFU

- **Förkunskapskrav:** Kontrollera att alla förkunskapskrav för att påbörja aktuell VFU är uppfyllda. Kontakta studievägledare om du är osäker. Om du haft studieuppehåll eller inte följer den ordinarie studiegången, måste du **ta kontakt** med VFU-kordinator i **god tid** för att kunna beredas en placering. Minst tre veckor före VFU-kursstart måste behörighet kunna uppvisas för att VFU-plats ska kunna ordnas.
- **Belastningsregistret:** Du ansvarar för att beställa ett utdrag ur belastningsregistret i god tid innan VFU:n börjar. Du visar upp det vid varje VFU-periods start på skolan/förskolan och du behåller själv originalet. Utdraget gäller bara ett år, så därför är det viktigt att beställa ett nytt en gång per år hos Polismyndigheten:
(https://polisen.se/Service/Blanketter/Blanketter-belastningsregistret/blankett-4425-skola_forskola_barnomsorg-belastningsregistret1/)
- **Valwebben:** Ta reda på din placering genom att gå in i valwebben och logga in med ditt LiU-id. Du bör kunna se din placering senast två veckor innan VFU-perioden börjar:
<https://valwebb.student.liu.se/vfu/open/index.jsp>
- **Kontakta handledare:** Ta kontakt med din handledare när du fått veta din placering i Valwebben (Ca två veckor före start, dock senast en vecka före).
- **Förbered dig:** Läs igenom VFU - kursens hemsida och sätt dig in de **VFU-dokument** som gäller för din kurs (<https://liu.se/artikel/verksamhetsforlagd-utbildning-vid-lararutbildningen>). Se till att du har koll på vad du ska med dig ut på VFU:n; VFU-uppgifter och Utvecklingsguide med Utvecklingsplan

SEKRETESS

Student och handledare diskuterar det avtal om sekretess som används på enheten. Studenten skriver under avtalet så att det gäller mellan student och enhet. Läs mer om sekretess i svensk författningssamling - Offentlighets- och sekretesslag (2009:400), 23 kap: Sekretess till skydd för enskild i utbildningsverksamhet, m.m.

ATT TÄNKA PÅ UNDER VFU

- **Överenskommelse:** Upprätta en Överenskommelse med din handledare redan första dagen. Berätta om dina förväntningar inför VFU vid detta tillfälle, samtala och kom överens om tider, planera för VFU-uppgifter och handledning under VFU-perioden.
- **Sätt dig in i målen:** Gå igenom **Omdömesformuläret** (se kursens hemsida på Studieinfo (<https://liu.se/studieinfo/>), länk via VFU-hemsidan eller på kursplatsen på Lisam) redan första dagen. Diskutera vad målen innebär med din handledare. Bestäm när du ska öva respektive prövas. Se till att du övar på det som ska bedömas.
- **Förbered inför handledningstillfällena:** Använd **Utvecklingsguiden** (inklusive Utvecklingsplanen, där du själv skriver in dina mål) vid dina handledningstillfällena och för din egen reflektion. Du hittar den på VFU-hemsidan.
- **Läs din LiU-mail regelbundet:** VFU-samordnare och VFU-team använder LiU-mailen för information- inte kurssidan på LISAM.
- **Vid problem:** Ta kontakt med kursansvarig eller VFU-teamet om det uppstår problem av något slag som du inte kan lösa med din handledare. Meddela snarast VFU-koordinator om du inte planerar att genomföra din VFU. Kontakta även studievägledare.

Det första du och din handledare ska göra när ni träffas är att skriva en "Överenskommelse" där ni går igenom olika saker som du som student behöver känna till eller som din handledare behöver känna till om dig. Målsättningen är att du ska få god inblick i verksamheten.

Ta upp nedanstående punkter vid första mötet (gärna innan VFU-perioden börjar):

1. Handledare informerar/informeras om:

- utdrag ur belastningsregistret
- Adressuppgifter, nycklar, rutiner vid skolmåltider, raster etc
- Sekretess och policyfrågor som fotografering, intervjuer ...
- Rutiner vid frånvaro (om du eller din handledare blir sjuk...)
- Hur kontaktar student och handledare varandra (telefon, sms, mail..)
- säkerhetsfrågor (t.ex. rutiner vid brandlarm)
- kontaktuppgifter till din närmaste anhörig i händelse av olycka eller liknande

2. Gå tillsammans igenom vilka mål som ska uppnås under VFU-perioden

- Omdömesformuläret (mål som ska uppnås i den aktuella kursen)
- Utvecklingsplan (synliggör mål för hela utbildningen)

3. Planera hur VFU-tiden ska fördelas (i genomsnitt ca 40 timmar/vecka) mellan auskultation, egen undervisning/ledaruppgifter, planering etc.

- tid i barngrupp/klass: när ska du öva - prövas
- tid för verksamhetsförlagda uppgifter o kursuppgifter
- tider för när återkoppling ska ske mellan dig och din handledare
  - boka in tid för handledningssamtal
  - boka in tid för avslutande samtal
- tid för övriga uppgifter (rastvakt, utvecklingssamtal, möten...)
  - Speciella inslag i verksamheten (exempelvis friluftsdagar, studiebesök)
  - Rutiner för ej schemalagd VFU och barn/elevfria dagar

4. Övriga förväntningar; studentens och handledarens, t.ex.

- Skolans "regler" och vad som förväntas av personal på skolan
- Önskemål på återkoppling och utmaningar från studenten utöver VFU-uppgifterna

Tänk på: Det är viktigt att återkomma till en diskussion om överenskommelsen för eventuella revideringar i samband med varje ny VFU-period.

VFU-TIDENS NYTTJANDE

Den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) består av olika delkurser, beroende på vilken utbildning du går. I varje VFU-kurs uppmärksammas det teoretiska innehåll som föregått respektive VFU-kurs och på detta sätt sker en integration mellan utbildningens teoretiska och praktiska delar.

GENOMFÖRANDE OCH PLANERING AV VFU-KURSERNA

Det är viktigt att VFU:n planeras i samråd med handledaren och utifrån VFU-skolans verksamhet och möjlighet att tillgodose målen för aktuell VFU-kurs. Under VFU:n deltar studenten i en lärares ordinarie verksamhet och i övriga aktiviteter vid skolan. Generellt gäller att

- Studenten ingår i arbetslaget och är med i det dagliga planerings- och uppföljningsarbetet.
- Handledaren arbetar tillsammans med studenten och tydliggör sina överväganden och strategier, det vill säga delar med sig av sina praktikgrundade kunskaper.
- Handledaren ansvarar för att vägleda studenten i lärarbetet.
- Handledaren följer upp studentens undervisning och övriga arbete i pedagogiska samtal och hjälper studenten att bearbeta och reflektera över sina erfarenheter.

Varje VFU-kurs planeras med hjälp av följande punkter:

- Studenten planerar VFU:n tillsammans med handledaren. Omdömesformuläret, kursplanen, ramarna för VFU:ns genomförande samt, i förekommande fall, den individuella utvecklingsplanen används som grund för planeringen.
- VFU-kursen inleds lämpligen med *auskultationer* av handledarens undervisning som förberedelse till den egna undervisningen. Auskultationer kan även, efter överenskommelse, genomföras hos andra lärare/förskollärare än handledaren. Det är också intressant och lärorikt att under en dag följa en lärare/pedagog och under en annan dag följa en klass.
- En tidsmässig planering görs där följande aktiviteter läggs in: auskultationer, egen undervisning inklusive planeringstid, konferenser etc., tid för pedagogiska samtal och utvärdering, information om skolans/förskolans/fritidsverksamhetens olika funktioner.
- Det är viktigt att VFU-perioden planeras så att den sker i en följd och inte sprids ut över en längre tid än den aktuella VFU-kurstiden sträcker sig.
- Observera att kurserna på de olika programmen är olika fördelade på veckor och timmar, så utgå alltid från de direktiv som gäller för aktuell kurs.

ARBETSTID UNDER VFU

Avsikten med VFU-perioderna är att du som student ska följa en handledare på heltid och delta i samtliga möten och arbetsuppgifter som ingår i en lärares/pedagogs arbete, när så är möjligt. Om handledaren inte arbetar heltid ska du ändå delta på heltid, vilket kräver att handledaren och du tillsammans planerar hur resterande tid ska genomföras. Det kan innebära att du även följer andra lärare/pedagoger, en klass eller personal på skolan/förskolan/fritidshemmet.

ARBETSTIDER I SKOLA

Du som student och handledaren kommer överens om hur mycket tid du behöver avsätta för planering och uppföljning av undervisning/verksamhet. Denna tid kan med fördel utföras på skolan. Resterande tid är du aktiv på skolan.

ARBETSTIDER I FÖRSKOLA OCH PÅ FRITIDSHEM

För dig som gör din VFU på förskola eller fritidshem förväntas totala arbetstiden uppgå till 40 timmar per vecka, varav det finns ett riktvärde mellan 32 till 36 timmar i barngrupp. Resterande tid fördelas på planering, kursuppgifter, reflektion, dokumentation och handledning. Under dagar med "helhetsansvar" förväntas du gå handledarens tider.

HUR MYCKET TID BÖR JAG AVSÄTTA FÖR KURSUPPGIFTER UNDER VFU?

Det går inte att ange en specifik tid som gäller för alla VFU-kurser, då inte kursuppgifterna är identiska. Här kan kursansvarig ge direktiv om tidsfördelning. Fördelningen av tiden görs i samråd med handledaren i samband med att överenskommelsen mellan student - handledare upprättas.

OM JAG BLIR SJUK?

Det är viktigt att informera handledaren vid frånvaro (t.ex. sjukdom eller vård av barn). Handledaren lämnar inte in omdömen förrän antalet VFU-dagar är genomförda. Du förväntas ta igen missade enstaka dagar genom att du kontaktar din handledare och diskuterar igenom möjligheterna att ta igen de dagar du varit borta vid annat tillfälle. Är det en längre sjukdom, så ska du snarast, förutom handledaren, kontakta kursansvarig och VFU-koordinator, för att pausa din VFU.

VID LÄNGRE FRÅNVARO?

Om du varit frånvarande under en längre period än enstaka dagar, så måste en ny VFU-period beställas. Du kontaktar kursansvarig för att komma överens om när du lämpligen kan ta igen VFU-perioden. Därefter kontaktas VFU-koordinator, som i sin tur kan påbörja processen att leta efter en ny placering.

OM HANDEDAREN BLIR SJUK/ÄR FRÅNVARANDE?

Planera inför oförutsedda händelser, se "Överenskommelse student-handledare".

VFU-PLATSER OCH PLACERING

Studenter placeras endast på enheter där LiU har avtal. Studenter som arbetat på enheten eller har egna barn, släkt eller annan anknytning på enheten bör inte placeras där. Om en student önskar en annan placering än den tilldelade, förs en dialog med ansvarig VFU-koordinator om detta. Studenten får inte själv ordna en VFU-plats, utan detta får endast göras via VFU-koordinator och VFU-samordnare.

VAR KAN JAG GÖRA VFU?

Linköpings universitet tecknar samarbetsavtal med de kommuner och fristående enheter där VFU-placeringar kan ske. Placeringar under den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) kan förekomma på orter i hela Östergötland samt delar av Småland och Södermanland. För att få en så saklig och opartisk bedömning som möjligt av sin VFU får du som student inte göra din VFU i en verksamhet som du har personlig anknytning till. Med personlig anknytning menas att du t.ex. själv har gått eller arbetat på skolan, har egna barn som går på skolan eller har släktingar som arbetar där. (För studenter som är antagna till våra distansprogram finns speciella regler för VFU-placering.)

ÖVNINGSSKOLOR FÖR F-3

Alla studenter som från och med höstterminen 2014 antas till grundlärarprogrammet med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1-3 ingår i ett projekt med övningsskolor. Det femåriga projektet genomförs i samverkan med Linköpings och Norrköpings kommuner. Alla studenter genomför 11 av sammanlagt 20 VFU-veckor på en övningsskola i Linköping eller Norrköping under de tre första åren av utbildningen. Avslutande VFU sker på en skola som inte är övningsskola.

På Övningsskolorna, ansvarar **VFU-mentorerna inom ÖSK** för att tillsammans med rektor placera studenter hos handledare, organisera och delta i aktiviteter för studenterna på skolan samt vara en länk mellan handledare och LiU. Samverkar även med kursansvariga och programansvarig för Övningsskolorna.

FÄLTSTUDIEDAGAR

Du har som student tillgång till "fältet" även när det inte är VFU-period, till exempel när du ska samla in underlag för ditt examensarbete. Följande gäller för dessa Fältstudiedagar:

- Du är VFU-placerad på enheten den aktuella terminen och har gjort del av din VFU på enheten och är bekant med den
- Du klarar dig själv, handledaren behöver inte göra någon insats
- Det utgår ingen reseersättning för fältstudier

KVALITETSKRITERIER FÖR VFU-PLACERINGAR

LiU:s mål är att säkerställa att VFU-platsen som erbjuds studenten ger denne möjlighet att öva och visa handledare och examinator att kursmålens fodringar uppfylls. Nedan redogörs för de krav som LiU ställer på en VFU-placering.

- Handledaren skall vara verksam inom rätt verksamhetsområde. Placering av student på annat verksamhetsområde än utbildningen avser kan i undantagsfall ske om studenten i sin examen kommer att bli behörig inom detta verksamhetsområde (se nedan). Om sådan lösning föreslås, ska den **föregås av kontakt med VFU-koordinator** vid lärosätet. Om studenten placeras inom annat verksamhetsområde skall detta noteras i valwebb och förankras med studenten. En student som genomfört VFU inom annat verksamhetsområde än det som utbildningen huvudsakligen avser, ska alltid genomföra avslutande VFU inom rätt verksamhetsområde och ämne/n.
  - Gy-student kan placeras en VFU-period på 7-9, dock ej avslutande VFU.
  - 7-9-student kan placeras en VFU-period på 4-6, dock ej avslutande VFU.
  - 4-6-student kan placeras en VFU-period på år 3, dock ej avslutande VFU.
  - Förskola kan placeras en period i förskoleklass, dock ej avslutande VFU, och T1.
- Handledaren ska vara verksam lärare/förskollärare och, vid ämnesstudier, vara behörig i det ämne/ämnena som VFU:n avser.
- Handledaren ska ha genomgått handledarintroduktion. Erbjuds av LiU varje termin.
- Handledaren bör ha genomgått handledarutbildning (7,5 hp) (långsiktigt mål!)
- Handledaren skall under VFU-perioden kunna erbjuda studenten, utifrån kursmålen, relevanta undervisningsmoment/arbetsuppgifter i erforderlig mängd för att studenten skall kunna öva och prövas i förhållande till kursmålen. Vad gäller "erforderlig mängd" är det svårt att sätta ett numeriskt värde, men skall avse arbete på heltid. Det sker primärt via handledarens egen undervisning och övriga arbetsuppgifter som ingår i läraryrket. I de fall handledarens undervisning inte räcker till så ska studenten ges tillgång till ytterligare undervisning/auskultation hos andra kollegor i det aktuella ämnet eller i det/de övriga ämnen studenten läser under sin utbildning.
- Om skolinspektionen i samband med granskning av verksamheten utdelat kritik, ska VFU-samordnare eller den som ansvarar för placeringen, säkerställa att detta inte kommer att påverka studentens förutsättningar att kunna genomföra VFU:n på ett fullgott sätt. Om sådan risk föreligger ska annan VFU-placering väljas.

RESA TILL VFU

Du måste som student räkna med att få resa till din VFU-plats under din utbildning. Du kan önska placering genom att uppge önskemål i valwebben eller via mail till VFU-koordinator, men vi kan inte lova att du får den placeringsort du önskar. Det viktigaste är att vi hittar en bra handledare som är legitimerad och kan ta emot dig den aktuella VFU-perioden.

Campus Linköping/Norrköping är utgångspunkt för placering vid verksamhetsförlagd utbildning. Att bli placerad på studieorten måste anses vara naturligt, även om du bor långt från studieorten, eftersom utbildningen är förlagd hit.

Om du under din VFU-period placerats på en annan ort långt ifrån din bostadsort eller studieorten, och inte har bostad eller tillfällig bostad på dessa orter, kan du vara berättigad till bidrag för logi eller resekostnader. Alla studenter måste dock räkna med att själva betala minst 700 kr/VFU-period, vilket är kostnaden för två tätortskort med Östgotatrafiken, som är köpta på nätet och med studeranderabatt.

För dig som placerats på en skola/förskola, **dit det krävs ett länskort** för att ta dig, ersätter LiU rese- och boendekostnader som överstiger 700 kr/ VFU-period, under förutsättning att du, som student, kan visa att du valt det billigaste färdssättet/boendet och kan uppvisa originalkvitton/kontoutdrag. För information om priser se:
<https://www.ostgotatrafiken.se/Priser--biljetter/Priser--biljetter/>

Exempel 1: Studenten bor i Norrköping och ska göra VFU i Linköping tätort. Ingen ersättning, då studenten kan resa med Campusbussen och därutöver nyttja tätortskort Linköping.

Exempel 2: Studenten bor i Linköping och ska göra VFU i Norrköping tätort. Ingen ersättning, då studenten kan resa med Campusbussen och därutöver nyttja tätortskort Norrköping.

Exempel 3: Studenten ska göra VFU i Nyköping och bor i Linköping. Nyköping ligger utanför länsgränsen och här gäller inte länskortet. Kontakta VFU-samordnare för att fråga om möjlighet till övernattning på VFU-orten. Studenten ersätts med det belopp som överstiger 700 kr/VFU-period, under förutsättning att studenten väljer billigaste möjliga resa/logi.

Det finns några kommuner, såsom till exempel Finspång, Västervik och Tranås, som ersätter del av resekostnader och som i vissa fall även kan hjälpa till med boende. Kontakta VFU-områdets VFU-samordnare för mer information. Kontaktuppgifter finns på valwebben och på VFU-hemsidan.

Om du önskar ersättning för rese- eller boendeutlägg enligt ovan så ska du efter din VFU-periods slut:

- Skriv ut reseblanketten som finns på VFU-hemsidan och fyll i den enligt anvisningarna och bifoga samtliga originalkvitton/kontoutdrag
- Tänk på att du i din ansökan om ersättning ska motivera och redogöra för att du valt det billigaste rese- eller boendealternativet. **Observera** att du inför din VFU själv måste ta reda på billigaste resa/logi för just dig under din VFU.
- Om du har frågor kring reseersättning – kontakta Charlotte: charlotte.lodens@liu.se
- Om du inte är nöjd med den ersättning du beviljats, kan du via mail vända dig till programansvarig för VFU, Catarina Jeppsson.

BETYG PÅ VFU

Handledarens uppgift är inte att sätta betyg - det gör kursansvarig lärare eller examinator. Däremot lämnar handledaren ett omdöme som ligger till grund för kursbetyget. Det är viktigt att du sätter dig in i de förmågor som ska examineras. Det är viktigt att du deltar i informationsträffar där kursansvarig/kursmentor går igenom kursens mål och kursuppgifter och hur dessa ska tolkas och utvärderas under VFU:n. Det finns två olika modeller av dokument beroende på vilket år du antogs:

STUDENTER SOM PÅBÖRJADE SIN UTBILDNING FÖRE 2015:

- Betyg: U eller G
- Bedömningsunderlag/Omdömesformulär

Omdöme av tillämpade sociala lärarförmågor				
Den studerande...	<i>Stämmer mycket bra</i>	<i>Stämmer bra</i>	<i>Stämmer mindre bra</i>	<i>Stämmer inte alls</i>
... orienterar sig om den pedagogiska verksamheten	☐	☐	☐	☐
...visar förmåga att etablera kontakt med elever	☐	☐	☐	☐

Fig.1 Exempel på mall "omdömesformulär" för studenter som påbörjade sin utbildning före 2015

STUDENTER SOM PÅBÖRJADE SIN UTBILDNING HT 2015 ELLER SENARE:

- Betyg: U, G eller VG på kurser omfattande mer än 3 hp
- Omdömesformulär

Kursmål Didaktiska lärarförmågor	Studenten infriar följande kriterium:	Studenten infriar följande kriterium:	Studenten infriar <u>ej</u> följande kriterium:
Planera en begränsad lektionsserie, inom ett arbetsområde, som innefattar läsning och skrivning med beaktande av styrdokument och didaktiska teorier	Studenten planerar en begränsad lektionsserie i samråd med handledaren. Studentens motiveringar sina val i förhållande till styrdokument och didaktiska teorier	Studenten planerar en begränsad lektionsserie efter samråd med handledaren. Studentens motiveringar sina val i förhållande till styrdokument och didaktiska teorier	Studenten planerar en begränsad lektionsserie i samråd med handledaren. Studentens motiveringar sina val i förhållande till styrdokument och didaktiska teorier
Motivera/Exemplifiera ditt omdöme			

Fig.2 Exempel på mall "omdömesformulär" för studenter som påbörjade sin utbildning HT 2015 eller senare.

Utöver omdömesformulären, finns det en *Utvecklingsguide* för respektive program. Den består av två delar: dels ett progressionsschema som gäller för hela utbildningen vad gäller de didaktiska och sociala förmågorna, dels en *Utvecklingsplan* där du som student själv reflekterar över dina styrkor och utvecklingsbehov med hjälp av handledaren.

I Utvecklingsguiden synliggörs progressionen genom hela utbildningen och de olika omdömesgrunderna synliggörs där i sitt sammanhang. Du, som student, ansvarar för att fylla i utvecklingsplanen och du "äger" själv dessa dokument. Inför nästa VFU-period rekommenderar vi dig att visa din "plan" för nästa handledare, så att ni tillsammans kan arbeta vidare med dina "förbättringsområden". Samtliga utvecklingsguider ligger på VFU-hemsidan under "dokument".

ÖVA, ÖVA, ÖVA...

I varje kurs är det vissa mål som ska tränas och uppnås, såväl didaktiska som sociala. Därutöver behöver du som student träna på allt annat som ingår i en pedagogs verktygslåda såsom till exempel:

Generella kompetenser som måste tränas "hela vägen" ...

Exempel på vad en student ska kunna...

- Skriva och disponera utrymmet på tavlan
- Tala tydligt och använda rösten
- Tryggt kroppsspråk
- Hantera konflikter och vägleda..
- Utnyttja och hantera rummet – olika rum, ute och inne
- Hantera språket...
- Skapa förtroende
- Vara en förebild

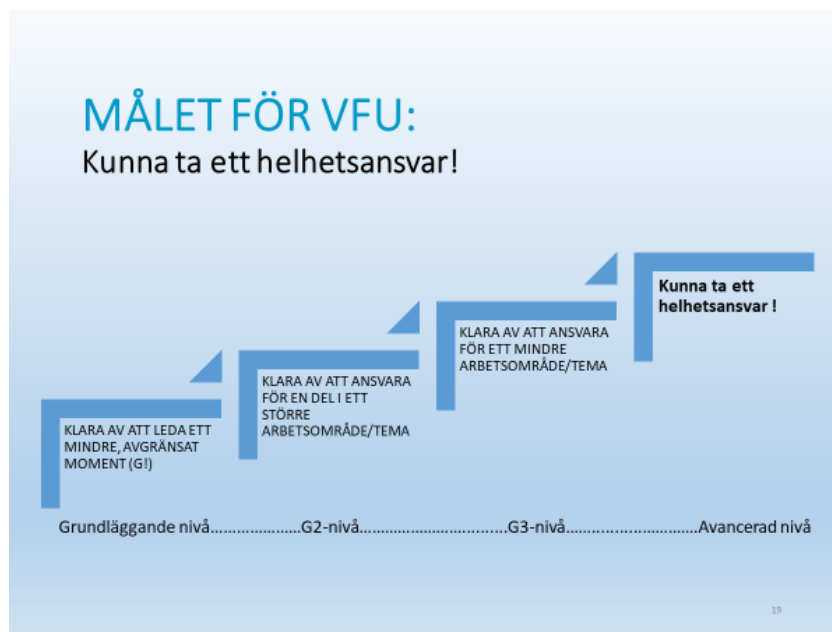
Och sådant som ingår i målen...

- Organisera och strukturera
- Välja och hantera digitala hjälpmedel
- Kommunicera med vårdnadshavare
- Undervisa för hållbar utveckling

20

ATT TA ETT HELHETSANSVAR

För varje ny VFU-period ska studenten kunna ta ett allt större ansvar för att, under den avslutande VFU-perioden, kunna axla ett helhetsansvar. Det är viktigt att du har detta i åtanke och förbereder och utmanar dig själv under de tidigare VFU-perioderna:

Helhetsansvar innebär att studenten får en möjlighet att öva och prövas i sitt kommande yrke, d.v.s. agera socialt och didaktiskt under en längre sammanhållen tid.

I praktiken innebär det att studenten i så stor utsträckning som möjligt tar över de uppgifter som handledaren brukar ha. Det gäller till exempel undervisa i helklass/ arbete i barngrupp, föräldrakontakter, dokumentation, reflektion, planering, genomförande, utvärdering, bedömning och återkoppling, samt inom förskola och fritidshem praktiskt arbete exempelvis i samband med måltider. Studenten ingår ofta i ett arbetslag, och tar alltså den del av ansvaret som handledaren brukar ha i det dagliga arbetet. När det gäller speciella uppdrag som handledaren har, kan studenten överta dessa efter överenskommelse.

Handledare och student ska gemensamt åstadkomma att studenten tar ett kliv fram, medan handledaren tar ett steg tillbaka. Inför helhetsansvaret behövs ett samtal om hur studenten ska få chansen att agera självständigt, och samtidigt få feedback på sin insats.

Förskola och fritidshem: Det är bra om bemanningen är den normala, och att någon ur arbetslaget passar på att utföra andra arbetsuppgifter utanför barngruppen. Eftersom handledaren måste ha sett tillräckligt för att kunna göra en rimlig bedömning, kan det vara lämpligt att det är någon annans arbete än handledarens, som studenten tar ansvar för. Under helhetsansvaret ska studentens arbetstid vara heltid och i de fall handledaren inte arbetar heltid går studenten en tid som motsvarar en heltidstjänst, vilken bör innehålla yrkesrollens varierande arbetstider d.v.s. rymma såväl öppning som stängning.

OM PROBLEM UPPSTÅR...

Om problem uppstår under din VFU, så är det viktigt att i första hand ta upp det med den eller de det berör. Lyft problemet med din handledare om möjligt. Du kan också kontakta VFU-teamet, om frågan handlar om själva placeringen och relationer på VFU-platsen, eller kursansvarig, om det handlar om kursuppgifterna.

Tillsammans försöker vi lösa problemet. Går det inte att lösa under den aktuella VFU-perioden, så försöker vi hitta en lösning inför nästa.

HANDLINGSPLAN INFÖR NY EXAMINATION AV VFU

Om du får betyget underkänt på din VFU har du rätt till ytterligare två VFU-examinationstillfällen och, om du så önskar, en handlingsplan, där du och kursansvarig/examinator lyfter fram förbättringsområden och förslag på hur dessa kan utvecklas.

HANTERINGSORDNING FÖR NY EXAMINATION AV VFU-PERIOD

Examinationstillfälle 2

1. Kursansvarig/Examinator meddelar studenten betyget U. Kursansvarig/Examinator och student går tillsammans igenom bedömningsunderlag som legat till grund för underkännandet. Denna genomgång kan med fördel göras tillsammans med kursmentor. Examinator och student kommer överens om hur lång VFU-perioden ska vara. Som mest kan en denna VFU-period vara det antal dagar som motsvarar provkoden som studenten är underkänd på.
2. Studenten har rätt till en handlingsplan inför examination 2 av VFU, vilket rekommenderas och det är då examinatorns ansvar att se till att sådan upprättas. Om en handlingsplan inför ny examinationen upprättas, mailas en kopia till VFU-koordinator.
3. Examinator meddelar aktuell VFU-koordinator studentens namn och antal dagar som VFU:n ska innefatta.
4. Studenten tar kontakt med aktuell VFU-koordinator för beställning av ny VFU-plats.
5. VFU-koordinator beställer en ny VFU-period och koordinator meddelar student och kursansvarig VFU-platsen där ny VFU-period ska ske samt kontaktuppgifter till handledaren.
6. Kursansvarig mailar handledare och student samtliga VFU-dokument som ska användas under VFU:n
7. Handledaren skickar in omdömesformuläret till examinator, när studenten fullgjort sin VFU-period.
8. Efter avslutad VFU examinerar examinator.

Examinationstillfälle 3

1. Samma som vid examinationstillfälle 2: punkt 1-3.
2. Inför det tredje examinationstillfället måste studenten kontakta och boka tid för möte hos programansvarig för VFU. Under mötet redovisas och diskuteras hur studenten arbetat med att utveckla de förmågor/färdigheter som underkänts av examinator, samt hur studenten eventuellt kan gå tillväga för att ytterligare förbereda sig för examinationen.

Studenten informeras också om att ännu ett tredje underkänt VFU-betyg på samma kurs innebär att studenten inte får fortsätta utbildningen.

- 3 När studenten är redo för VFU, kontaktar studenten VFU-koordinator och kommer överens om när i tiden VFU:n kan ske och VFU-koordinator beställer därefter en ny VFU-placering.
- 4 Koordinator meddelar student och kursansvarig VFU-platsen där VFU:n ska ske samt kontaktuppgifter till handledaren.
- 5 Kursansvarig mailar handledare och student samtliga VFU-dokument som ska användas under VFU:n. Student och handledare rekommenderas även att tillsammans gå igenom om handlingsplanen
- 6 Handledaren skickar in omdömesformuläret till examinator, när studenten fullgjort sin VFU-period.
- 7 Efter VFU examinerar examinator

VFU-ORGANISATION – VEM GÖR VAD?

VFU-teamet består av en **programansvarig utbildningsledare för VFU:n** samt ett antal **VFU-koordinatorer**, vilka ansvarar för ett eller flera verksamhetsområden. Koordinator beställer studenternas VFU-platser genom **VFU-samordnare i kommunerna**. Utöver VFU-koordinatorerna finns det några **VFU-mentor**er. Du hittar kontaktuppgifter till VFU-teamet längst bak i den här guiden.

KURSANSVARIG OCH EXAMINATOR.

Kursansvarig har huvudansvaret för själva VFU-kursens innehåll och organisation av kursen. Kursansvarig är också, tillsammans med kursmentorn, ansvarig för att via mail informera handledarna om kursuppgifterna och kursdokument cirka två veckor innan VFU-perioden startar. Examinator är den som ansvarar för bedömningen och betygsättningen. Ibland är examinator och kursansvarig samma person.

KURSMENTOR

I kursmentors ansvar ingår att i dialog med kursansvarig och övrigt kursteam diskutera och integrera verksamhetens perspektiv i kurser. Kursmentorn ansvarar ofta för VFU-uppgifterna i en VFU-kurs. En kursmentor har största delen av sin tjänst i förskola, fritidshem, grundskola eller gymnasieskola.

VFU-KOORDINATOR

VFU-koordinatorerna har huvudansvaret för att beställning och uppföljning av VFU-platser och samordnar studenters och handledares önskemål. Koordinatorerna arbetar dessutom tillsammans med programansvariga, kursansvariga och programansvarig utbildningsledare för VFU kring utvecklingsfrågor. Det finns en koordinator för varje program. Se sista sidan.

VFU-SAMORDNARE I KOMMUNEN

I de kommuner som LiU har avtal med finns en VFU-samordnare, vars ansvar är att placera studenter hos handledare och i arbetslag via valwebben, samt att informera handledare, studenter och skolledare om frågor rörande VFU-placering.

HANDEDARE

Handledaren har i uppgift att introducera, handleda och utvärdera studenten under VFU-perioderna. Handledaren ska under VFU-perioden ge studenten utrymme att öva och prövas i de mål som gäller för den aktuella kursen. Handledaren delger studenten sitt omdöme i slutet av VFU-perioden i samband med ett avslutande samtal. Omdömesformuläret skickas därefter till kursens examinator.

VFU-MENTOR

VFU-mentorn ansvarar för att stötta koordinatorerna, besöka studenter, handledare eller samordnare om det uppstår problem med placeringarna samt kontakter med friskolorna.

VANLIGA FRÅGOR

HUR HITTA KURSER:

Det finns två sätt att söka information om en specifik kurs. Antingen kan kursen hittas via VFU-hemsidan, där direktlänkar finns under rubriken "VFU-kurser". Ett annat sätt är att söka via www.liu.se/studieinfo. Glöm inte att välja rätt termin när du söker

HUR FÅR JAG VETA MIN VFU-PLACERING?

Inför din första VFU kommer du att kallas till VFU-information (under v.38-39) där VFU-ansvarig programledare och VFU-koordinator informerar och svarar på frågor om VFU:n. Du kommer därefter att kunna se din VFU-placering i valwebben senast ca två veckor innan första VFU-dagen. Du får här också en namnskylt som du ska bära under alla VFU-perioder.

VAD ÄR SÄRSKILDA SKÄL?

Om det är något särskilt du vill att vi skall ta hänsyn till när du VFU-placeras så kan du skriva det under "särskilda skäl" i valwebben. Det kan vara att du har någon funktionsvariation som vi måste ta särskilt hänsyn till när vi väljer VFU-placering åt dig. Det kan också vara att du har småbarn.

FÅR JAG ORDNA VFU-PLATS SJÄLV?

Nej, du får inte ordna plats själv. VFU-placeringen sköts av VFU-teamet.

KAN MAN FÅ GÖRA VFU UTANFÖR AVTALSOMRÅDEN?

LiU skriver speciella VFU-avtal med kommuner och fristående enheter och VFU får endast göras i kontrakterade kommuner och på enheter med avtal.

VAD GÄLLER OM JAG ÄR SJUK UNDER MIN VFU?

Du kontaktar din handledare och diskuterar igenom möjligheterna att ta igen de dagar du varit borta vid annat tillfälle. Är det en längre sjukdom, så ska du även kontakta VFU-koordinator, för då kanske vi måste pausa din VFU.

VAD GÖR JAG OM JAG INFÖR MIN VFU HAR FUNDERINGAR KRING MIN VFU-PLATS?

Kontakta din VFU-koordinator.

VAD GÖR JAG OM JAG UNDER MIN VFU HAR FUNDERINGAR KRING MIN VFU-PLATS?

Prata i första hand med din handledare. I andra hand kontaktar du VFU-koordinator. Du vänder dig till kursansvarig eller kursmentor om det rör kursuppgifter och bedömningsfrågor.

VAD BETYDER KONTINUERLIG TILLGÅNG TILL ENHETEN?

Det innebär att du som student har tillgång till enheten (din senaste VFU-placering) under året, dock utan handledarstöd. Under VFU-dagarna får du vägledning av din handledare och under övriga dagar kan du besöka din enhet och genomföra moment, så kallade fältstudier.

SKA JAG SOM STUDENT VARA MED VID UTVECKLINGSSAMTAL?

Du bör ta del av så stor del av verksamheten som möjligt. Dessutom ska du följa handledarens uppdrag och inom ramen för detta faller ju utvecklingssamtalen. Dock måste du och handledare tillfråga elev och föräldrar inför detta samtal, så familjen har möjlighet att välja. Det är viktigt att du också tar del av och skriver under sekretessbevis.

OM JAG VILL GÖRA VFU UTOMLANDS - HUR GÖR JAG DÅ?

Kontakta programansvarig eller studievägledare och läs mer på hemsidan VFU utomlands (UV).

FÅR JAG LÄSA VFU-KURSERNA I VALFRI ORDNING?

Vanligtvis krävs betyget godkänt på föregående VFU-kurs för att få påbörja nästa VFU-kurs. I vissa fall kan två kurser som ligger under samma år kunna genomföras i omvänd ordning. För frågor kring detta hänvisas till programansvarig eller studievägledare.

JAG VAR TVUNGEN ATT AVBRYTA MIN VFU-PERIOD. HUR GÖR JAG?

Informera kursansvarig och VFU-koordinator snarast. Vid behov, ta kontakt med studievägledare för att planera hur du ska lägga upp dina fortsatta studier.

FÅR JAG VIKARIERA?

Nej, då bryts VFU-perioden och de dagar du vikarierar måste du ta igen efter VFU-periodens slut, vilket inte är en bra lösning. Om du vikarierar ska du skriva avtal med arbetsgivaren ifråga och få lön.

FÖRKORTNINGAR

GLP	Grundlärarprogrammet
HL	Handledare
KA	Kursansvarig
KfU	Kansliet för utbildningsvetenskap
KM	Kursmentor
LiU	Linköpings Universitet
PUL	Programansvarig utbildningsledare
VFU	Verksamhetsförlagd utbildning
ÄLP	Ämneslärarprogrammet

KONTAKT VFU-TEAMET

PROGRAMANSVARIG UTBILDNINGSLEDARE VFU

VALLA, LINKÖPING, HUS D, RUM C 247

Catarina "Kicke" Jeppsson

013-282034, 0736-569 309

catarina.jeppsson@liu.se

VFU-KOORDINATORER

FÖRSKOLA, GRUNDLÄRARE FRITIDSHEM

NORRKÖPING TÄPPAN, RUM: TP5031B

Förskolläroverutbildningen (Nkpg)

Helén Svensson (on-fre)

011-36 30 36, 0732-707748

helene.svensson@liu.se

GLP Fritidshem (Nkpg)

James Edouart (on-to fm)

013-28 67 13, 070-0896530

james.edouart@liu.se

VFU-KOORDINATORER

ÄLP & GY

VALLA, LINKÖPING
HUS D, RUM 35:222

ÄLP 7-9 och Gymnasiet

Madelene Liljegren

013-28 19 26

madelene.liljegren@liu.se

Lill Ekenger (t.o.m 31/10)

013-28 44 95 lill.ekenger@liu.se

VFU-KOORDINATORER

GRUNDLÄRARE F - 3, 4 - 6

VALLA, LINKÖPING HUS D, RUM 35:222

GLP F-3, 4-6 och Teaching Practice (TP) *

Carin Ek-Eskilsson

013-28 40 24

carin.ek-eskilsson@liu.se

*Carin Ek-Eskilsson tar över ansvar för TP från Lill Ekenger fr o m 31/10

VFU-KOORDINATORER

KPU, ULV, VAL, YRK OCH SNABBSPÅR

VALLA, LINKÖPING HUS D, RUM 35:222

KPU, ULV, VAL, YRK och Snabbspår

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU)

Utländska lärares vidareutbildning (ULV)

Vidareutbildning av lärare (VAL)

Yrkesläroverprogrammet (YRK)

Inger Haglund (må-fre)

013-28 20 18

inger.haglund@liu.se

VFU-mentor och VFU-koordinator för KPU Halvfart

Jeanette Schedewie (7-9, gy) (ti, to)

jeanette.schedewie@liu.se

(Övriga VFU-mentorer inom
övningskolorna arbetar främst torsdagar)